

L'error de Rajoy: atacar la llibertat d'expressió

Sergi Picazo

La reacció del Govern espanyol d'apostar per la via del setge a la llibertat d'expressió dels independentistes podria convertir-se en **el seu gran error** després de cinc anys d'una sorprenent inacció política. El Govern del PP, apressat per la seva ala més dura, s'ha entestat a fer inviable el referèndum en lloc d'obviar-lo i menystenir-lo com va fer amb el 9-N. Una resposta repressiva que acabi sent considerada 'excessiva' —pels partits, per les entitats socials, pels mitjans, per la gent— pot ser una arma de doble tall: li permetrà colpejar durament els independentistes amb detencions, inhabilitacions i multes; però provoca que **una part de la població no independentista es cabregi i decideixi participar en l'1-O**. El PP corre el risc de perdre la batalla del relat 'democràtic' davant la majoria de catalans, d'una part de l'esquerra espanyola i, fins i tot, depèn fins on arribi l'onada expansiva aquests propers 15 dies, de la Unió Europea. Els mètodes per aturar el referèndum han aixecat una gran polseguera: prohibir preventivament actes sobre el dret a decidir sense saber de què s'hi parlarà, requisar pancartes amb paraules com 'Democràcia' o 'Independència' que fins fa dos dies eren legals, prohibir l'accés a pàgines web de caràcter simplement informatiu, pressionar els mitjans enviant Guàrdia Civil a les redaccions o... veure com declaren davant la Fiscalia 712 alcaldes investigats per haver anunciat només que participarien en l'1-O. L'estratègia per socialitzar la por pot girar-se en contra.

Aquests 15 dies són la fase decisiva i, per tant, la fase més perillosa, del Procés. Però, probablement, no serà el final de la qüestió catalana. Aquest 1 d'octubre s'acabarà un cicle. Depèn de com acabi influirà decisivament en el pròxim cicle. **Cada partit/bàndol/mitjà de comunicació construirà un relat per explicar a la seva comunitat QUÈ ha passat**. La batalla pel referèndum s'ha convertit en una partida d'escacs. Cadascú mou les seves peces. No saps quins moviments farà l'altre. Els bons jugadors d'escacs preveuen els seus moviments, però també saben què faran depenent dels moviments de l'adversari. Després d'una fase que ha durat anys, en la qual sobretot hi havia molt de discurs i molta batalla verbal... ara hi ha acció d'uns i d'altres. Tothom ha preparat la seva estratègia i ha col·locat les seves fitxes. Ara es comencen a matar peons, algun cavall i un alfil despistat.

L'Error Esperat per l'independentisme

Com en tota partida d'escacs... la clau és qui comet el primer error. Si ningú s'equivoca, probablement, la partida acabaria en taules, en un empat llarguíssim que durarà anys (de legitimitats, de legalitats, de vots) entre independentistes i no independentistes. Si no hi ha errors, tot indica que cap dels bàndols té prou força per passar per sobre de l'altre i eliminar-lo de la partida. Ni Rajoy pot aconseguir que l'independentisme desaparegui, ni l'independentisme tindria prou força per declarar la independència de Catalunya el dia 3 d'octubre i ser reconeguts internacionalment per les grans potències de la UE i pels Estats Units.

Però, si hi ha un error, tot canvia. **Quin pot ser l'error? Una actuació 'desproporcionada' que no sigui assumible per la comunitat internacional**.

Obviem un gairebé impossible episodi de violència física. Ni independentistes ni el Govern espanyol volen que se'ls visualitzi a Europa utilitzant un excés de violència.

Una primera errada en la partida, segons van denunciar molts analistes de premsa i partits polítics d'esquerres i de dretes, va venir dels partits independentistes: la decisió de Junts pel Sí i de la CUP

de tirar endavant dos plens, sense el temps habitual per debatre, saltant-se algunes reglamentacions o els dictàmens del Consell de Garanties, de la Llei del referèndum i, sobretot, de la Llei de transitorietat jurídica, una mena de constitució que s'ha aprovat per majoria absoluta, però no pels habituals dos terços que són habituals a la majoria dels parlaments democràtics del món per aprovar lleis fonamentals. Una part important de l'entorn dels Comuns, sobretot de gent amb simpaties per Iniciativa per Catalunya, s'havien apartat del projecte de JxSí i de la CUP. Els insults constants contra Joan Coscubiela tampoc no hi van ajudar. Aquí el relat sobre qui són els demòcrates és important.

L'independentisme, però, ha fiat bona part de la seva estratègia a una errada clamorosa del Govern del PP per la via de la repressió, el càstig o, en una expressió habitual, amb "la imatge de la Guàrdia Civil retirant físicament les urnes". **L'Error Esperat podria ser un atac massiu, a l'estil Erdogan a Turquia o d'Orban a Hongria, contra la llibertat d'expressió, de reunió o de premsa.** Per això està sent molt important el que està passant aquests dies. Són significatives les paraules de Mariano Rajoy la setmana passada: "Que nos obliguen a hacer cosas que no queremos hacer". Doncs, crec que ja ho tenim. La llista (que s'actualitza dia a dia) és llarga:

- Prohibir anuncis d'una institució pública com la Generalitat en favor del vot.
- Obligar les companyies telefòniques a bloquejar l'accés a webs informatives sobre el referèndum de l'1-O.
- Requisar pancartes, cartells i 'flyers' en impremtes només pel contingut de lemes i eslògans en favor del vot.
- Identificar activistes, i fins i tot alguns diputats d'ERC com Oriol Amorós i Gerard Gómez, pel fet de penjar cartells en favor del referèndum o de la independència (una cosa que fins ara era legal!). Fins i tot, la Guàrdia Civil va arribar a requisar a Sant Carles de la Ràpita a la 1 de la matinada "70 cartells grans, 70 de petits, un pot de pintura ple de cola per enganxar i un pal i una escombra" argumentant que "ho ordena la instrucció 2/2017 de la Fiscalia Superior de Justícia de Catalunya".
- Aturar, alentir o bloquejar al servei públic de Correus l'enviament de la revista que una entitat privada com Òmnium Cultural fa arribar als seus socis perquè demana votar.
- Fer desmuntar parades informatives al carrer de l'ANC o del PDECat que tenien permís fins ara.
- Prohibir preventivament xerrades i debats en locals públics en què es mencioni —només que es pugui mencionar!— l'expressió 'dret a decidir' a Madrid, a Gijón o a Vitòria.
- Pressionar judicialment i policialment els mitjans d'una manera mai vista en democràcia a Catalunya. Fins i tot, amb una certa inseguretat jurídica: es genera la sensació que qualsevol anunci de publicitat o imatge que es publiqui podria ser considerada il·legal. Els advertiments a mitjans públics i privats de la prohibició de la Fiscalia són suficientment ambigus per generar autocensura. La Guàrdia Civil ha arribat a entrar dins de les redaccions d'alguns mitjans en una imatge d'èpoques passades. Entre els càrrecs públics que el Tribunal Constitucional ha inclòs en el seu advertiment per tal que "s'abstinguin d'iniciar, tramitar, informar o dictar" cap tràmit que afavoreixi la celebració del referèndum hi ha Vicent Sanchis, director de Televisió de Catalunya, i Saül Gordillo, director de Catalunya Ràdio. L'alt tribunal els avisa de les "eventuals responsabilitats", incloent-hi les penals.

El Mapa de la Censura als Països Catalans, que l'Observatori Media.cat del Grup Barnils porta mesos elaborant, bullia amb novetats negatives aquests dies.

Quin efecte col·lateral té la via repressiva?

— **Que l'esquerra espanyola reaccioni d'una manera contundent.** Podemos ja està sent molt crític d'una manera molt visible. Mai un partit d'àmbit espanyol amb opcions de guanyar eleccions havia sigut tan contundent contra la política sobre Catalunya del PP i del PSOE fins ara. Hi ha hagut declaracions contundents contràries als mètodes del PP i a la intimidació de la Guàrdia Civil per part de la plana major de Podemos, amb **Pablo Iglesias, Íñigo Errejón o Miguel Urbán**, entre d'altres, o d'Izquierda Unida, amb **Alberto Garzón** al capdavant.

Ya no estamos sólo frente a una cuestión catalana: se trata de la salud democrática en España, libertad de expresión y derechos civiles.

— Íñigo Errejón (@ierrejon) [September 15, 2017](#)

— Que, si la repressió judicial imputa 700 alcaldes i els atacs a la llibertat d'expressió contra mitjans de comunicació i impremtes del Govern del PP és mooooolt alta... **no deixa espai als Comuns per a l'ambigüitat.** No era fàcil fer-ho fins ara. La consulta interna entre militants de Catalunya en Comú va mostrar que, tot i que un 60% estava a favor de participar i crida al vot a la consulta, hi havia un 40% en contra perquè el referèndum no és pactat, perquè no serà efectiu o perquè el Procés beneficiï la dreta catalana. Tanmateix, després del gir repressiu de l'Estat, l'alcalde de Barcelona, Ada Colau, s'ha mostrat contundent contra l'onada repressiva iniciada pel PP, ha donat suport públicament als alcaldes independentistes investigats i s'ha pronunciat contra la pressió policial als mitjans de comunicació.

Dirigents com Gerardo Pisarello, Ernest Urtasun, Jaume Asens, Albano-Dante Fachin o Joan Josep Nuet, entre d'altres, han sortit sense matisos a condemnar les agressions. **De fet, Xavier Domènech, referent del món de Catalunya en Comú**, deia que l'actitud del PP, de la Guàrdia Civil i dels jutges feia pensar que l'1 d'octubre no seria un nou 9-N: "Que en el cas del Govern del PP això podia sortir de mare, sí que ho podia arribar a pensar. Ara bé, la progressió d'aquesta repressió ja no sabia què dir. Haurem de veure fins on arriba. Certament, cada dia passa alguna cosa. El fiscal general de l'Estat ha arribat a dir que era il·legal el simple fet d'anar a votar", va dir en una [entrevista a 'Nació Digital'](#).

Intervenció de l'autogovern de Catalunya, entrada a redaccions de mitjans i impremtes, moment de màxima unitat en defensa de les llibertats

— Xavier Domènech (@XavierDomenechs) [September 15, 2017](#)

— **Intel·lectuals, activistes i polítics** als quals no es pot acusar des d'Espanya de ser independentistes s'estan posicionant d'una manera molt contundent contra aquest embat judicial i policial. El més rellevant va ser [l'acte inicialment prohibit en defensa del dret a decidir](#) al Teatro del Barrio, del barri madrileny de Lavapiés, i que va acabar convertit en un acte en defensa de la llibertat d'expressió amb més de 500 persones al carrer. Cal estar atents al que passi a Madrid els pròxims dies.

Tranquis, que estas cosas pasan sólo por "lo de Cataluña", como antes pasaban sólo por

"lo de ETA". No pienses q un día te pueda pasar a ti

— Isaac Rosa (@_isaacrosa) [September 15, 2017](#)

Al contrari del manifest contra el referèndum de l'1-O firmat per artistes com Isabel Coixet, Javier Mariscal, Rosa Maria Sardà o Javier Cercas... aquesta setmana han aparegut més veus del món intel·lectual crítiques amb el que està fent el PP a Catalunya. Des de l'escriptor madrileny **Isaac Rosa**, el professor de ciència política **Jaime Pastor** fins al prestigiós sociòleg **Manuel Castells**, que ha estat sempre més aviat en l'òrbita progressista, del PSOE, i que [en un article a 'La Vanguardia'](#) aquest cap de setmana titulat "Repressió" denunciava "l'estratègia repressiva dissenyada des de La Moncloa".

"En lloc d'intervenir les institucions d'autogovern, reprimeix les persones. Utilitzant fiscals addictes, els jutges i els Mossos (mentre es pugui) per interrogar, arrestar, jutjar, multar, confiscar patrimoni, i si arriba el cas, empresonar preventivament i condemnar. Així, mortes les cuques, encara que siguin centenars o milers, morta la rauxa. Brillant, pensen. No traurem els tancs, sinó que neutralitzarem els líders i els altres aniran entrant a la cleda. I, si no, pitjor per a ells, perquè d'aquí no hi ha cap altra sortida que l'imperi de la llei. Una llei espanyola que precisament milions de catalans, i no quatre agitadors, recusen. Tornada a la política de la por que ha dominat la nostra història."

El famós, i fallit, eixamplament de la base independentista, **podria aparèixer l'1-O com un "sí" anti-PP, anti-Dreta Neofranquista, anti-Espanya Rància, anti-Règim del 78, anti-Guàrdia Civil i anti-Exèrcit i anti-Caverna mediàtica** (de 13tv a 'La Razón'). La base 'indepe' va pujar en pocs anys del 20% de catalans a, com a mínim el 48% de les eleccions catalanes del 27-S. Però, segons la majoria d'enquestes, el sí ja porta mesos i mesos estancat entorn del 50% de la població catalana.

Tothom considera clau quina participació tindrà, si es fa, el referèndum de l'1 d'octubre. La majoria de votants del 'no' probablement boicotejaran la consulta i no aniran a votar. Així ho reclamen el PP, el PSC o Ciutadans. La participació, per tant, dependrà de què decideixin els votants de l'entorn dels Comuns, des d'ICV fins a EUiA passant per Podem. Potser gent que no volia, no tenia clar, no veia clar o, directament, no pensava anar a votar acabi participant en l'1-O si considera 'desproporcionada' l'onada repressiva i els mètodes per prohibir l'1-O com a forma de protesta contra el Govern de Rajoy.